



**Република Србија**  
**ВРХОВНИ СУД**  
**Рев1 7/2023**  
**16.01.2025. године**  
**Београд**

## **У ИМЕ НАРОДА**

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., против туженог „НИС“ а.д. Нови Сад, са седиштем у Београду, чији је пуномоћник у поступку по ревизији Бранислав Грујић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 178/2018 од 04.05.2018. године, у седници одржаној 16.01.2025. године, донео је

## **ПРЕСУДУ**

**ОДБИЈА СЕ** као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 178/2018 од 04.05.2018. године у преиначујућем делу.

## **Образложење**

Пресудом Трећег основног суда у Београду П1 528/14 од 01.06.2017. године, која је исправљена решењем истог суда П1 528/14 од 18.09.2017. године, ставом првим и другим изреке одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да му на име мање исплаћене зараде у периоду од маја 2011. до маја 2013. године, плати укупно 294.181,80 динара, у појединачним месечним износима, са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, као и да Републичком фонду ПИО-Филијала Београд, на наведене износе, у корист тужиоца уплати одговарајуће доприносе за пензијско и инвалидско осигурање. Ставом трећим и четвртим изреке одбијени су захтеви парничних странака за накнаду трошкова парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 178/2018 од 04.05.2018. године, преиначена је исправљена првостепена пресуда у делу става првог изреке којим је одбијен тужбени захтев за исплату мање исплаћене зараде у периоду од маја 2011. године закључно са децембром 2012. године и у делу става другог изреке, тако што је усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да тужиоцу, на име мање исплаћене зараде за период од маја 2011. године закључно са децембром 2012. године, плати појединачне месечне износе, са законском каматом од доспелости сваког износа до исплате, ближе одређене овим ставом изреке, те да на досуђене износе, у корист тужиоца, Републичком фонду ПИО уплати одговарајуће доприносе за пензијско и инвалидско осигурање. Ставом другим изреке, у преосталом делу одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена исправљена првостепена пресуда у ставовима првог и другог изреке. Ставом

трећим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке првостепене пресуде, тако што је обавезан тужени да тужиоцу накнади трошкове првостепеног поступка од 39.705,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену у преиначујућем делу, тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Пресудом Врховног касационог суда Рев2 3146/2018 од 27.05.2020. године, одбијена је као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 178/2018 од 04.05.2018. године.

Одлуком Уставног суда Уж 10553/2020 од 22.12.2022. године, ставом првим изреке, усвојена је уставна жалба туженог и утврђено да је пресудом Врховног касационог суда Рев2 3146/2018 од 27.05.2020. године, повређено право подносиоца уставне жалбе на правично суђење из члана 32. став 1. Устава Републике Србије. Ставом другим изреке, поништена је наведена пресуда Врховног касационог суда и одређено да исти суд донесе нову одлуку о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду (погрешно означено Апелационог суда у Новом Саду) Гж1 178/2018 од 04.05.2018. године.

У поновном поступку по ревизији туженог, Врховни суд је испитао побијану пресуду применом члана 408, у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ бр. 72/11...18/20 и 10/23), па је нашао да је ревизија туженог неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог на основу уговора о раду од 2006. године до 24.05.2013. године, када му је радни однос престао на основу решења туженог послодавца. Влада Републике Србије, тужени, репрезентативни синдикати код туженог и репрезентативни синдикати на нивоу Републике Србије су 17.06.2008. године закључили Социјални програм за „НИС“ АД Нови Сад. Чланом 9. Социјалног програма предвиђена је обавеза туженог да као послодавац, изврши једнократно трајно повећање зараде запосленог у висини од 15% у односу на месец који је претходио преузимању „НИС“ АД Нови Сад, уз обавезу да тако утврђене зараде убудуће усклађује у складу са индексом трошкова живота, реалним растом у складу са резултатима пословања и растом бруто друштвеног производа у периоду важења Социјалног програма (17.06.2008. године до 31.12.2012. године). Одредбом члана 10. Социјалног програма предвиђено је да се послодавац обавезује да обезбеди да се не смањује реална вредност зарада, утврђена чланом 9. Социјалног програма. Преузимање НИС-а извршено је 11.02.2009. године. У даљем периоду тужени је запосленима усклађивао зараду са индексом трошкова живота и реалним растом у складу са резултатима пословања и растом бруто друштвеног производа. На основу Одлуке генералног директора туженог од 30.04.2009.године, којом је предвиђена исплата утврђена чланом 42. Колективног уговора, тужени је свим запосленима, осим менаџерима I и II групе исплатио једнократни додатак на зараду од 15% за месец април 2009. године. На основу налаза вештака утврђена је висина разлике између зараде која је тужиоцу исплаћена и увећане зараде за 15% која би тужиоцу припала у спорном периоду, до када увећање од 15% није исплаћивано.

На основу утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбени захтев, налазећи да Социјални програм нема значај општег акта, који се непосредно примењује, јер се њиме не уређују права, обавезе и одговорности запослених, већ представља акт пословне политике, којим се утврђује систем мера и активности на обезбеђивању права запослених за чијим је радом престала потреба и других активности, а да би право на увећање зараде од 15% (предвиђено Програмом) имало трајни карактер, морало је бити регулисано Колективним уговором или уговором о раду, што у конкретном случају није учињено, па то и тужбени захтев чини неоснованим.

Другостепени суд је делимично преиначио првостепену пресуду и усвојен је тужбени захтев за исплату разлике у заради за период од маја 2011. године закључно са децембром 2012. године, уз уплату одговарајућих доприноса, налазећи да социјални програм има карактер општег акта којим су уређена права и обавезе из радног односа, да се примењује непосредно, те да тужени није испунио своју обавезу преузету закључивањем Социјалног програма, јер није увећао зараду запосленима за све време важења наведеног програма.

Поступајући у извршењу одлуке Уставног суда, Врховни суд је поново размотрио све ревизијске разлоге и утврдио да се ревизијом неосновано указује да је другостепена пресуда заснована на погрешној примени материјалног права.

Социјални програм за НИС АД Нови Сад је закључен на основу Споразума између Владе РС и Владе Руске Федерације о сарадњи у области нафтне и гасне привреде, Протокола о основним условима куповине од стране ОАО Гаспром Њефт акција Компаније нафтне индустрије Србија АД Нови Сад, који чине 51% оснивачког капитала, као и Колективног уговора за НИС АД Нови Сад. Потписници акта су у име Владе Републике Србије - Министарство енергетике РС; у име Друштва за истраживање, производњу, прераду, дистрибуцију и промет нафте и нафтних деривата, истраживања и производње природног гаса „Нафтна индустрија Србије“ АД Нови Сад – председник Управног одбора и генерални директор; репрезентативни синдикати код послодавца и то: Јединствена синдикална организација НИС АД Нови Сад; Јединствена синдикална организација НИС – Нафтагас Нови Сад; репрезентативни синдикати на нивоу РС и гране; Самостални синдикат радника енергетике и петрохемије Србије и Синдикат хемије, неметала, енергетике и рударства – УГС независност.

Социјалним програмом и наведеним актима су уређена права, обавезе и одговорности запослених и послодавца. Ове акте су потписали сви овлашћени представници учесника у њиховом доношењу. На тај начин конституисана је и обавеза послодавца прописана одредбом члана 9. Социјалног програма, која има непосредно правно дејство према свим запосленима. Стога и предметни Социјални програм, у конкретном случају, сагласно обавезама и правима која се њиме конституишу има правну природу уговора у корист трећих лица. Из тог разлога и тужилац, као запослени код туженог послодавца, има непосредно право да захтева испуњење послодавчеве обавезе која је конституисана у корист свих запослених по основу предметног социјалног програма, јер је такво право тужиоца утемељено у одредби члана 149. став 1. Закона о облигационим односима.

Правни став Врховног суда се потврђује и радњама туженог предузетим у циљу испуњења његове обавезе установљене чланом 9. Социјалног програма. Том одредбом

је прописано повећање зараде запослених једнократно и трајно. У складу са таквом обавезом тужени је делимично и поступио. За први месец пословања по потписивању социјалног програма тужени је наведену обавезу у целости испунио (април 2011.године), али не и за преостали период до истека времена важења Социјалног програма (закључно са децембром 2012.године).

Поступајући у складу са одлуком Уставног суда, Врховни суд је прихватио становиште да социјални програм нема карактер општег акта. Међутим, оценио је да социјални програм има правну природу уговора у корист трећег лица. Стога је тужилац овлашћен да по основу закљученог социјалног програма непосредно захтева и остварује сва права која су му њиме призната. У том контексту цењена је и чињеница да је тужени као уговорна страна неспорно прихватио обавезу из социјалног програма. То се потврђује његовим понашењем исказаним у делимичном испуњењу обавезе која му је по том основу конституисана. Зато нема сумње да је тужени свестан преузете обавезе по социјалном програму предузео и непосредну радњу извршења права установљеног у корист свих запослених тако што је извршио исплату уговореног износа зараде свим запосленима за период од једног месеца у односу на почетак примене социјалног програма. Из тог разлога, основан је захтев тужиоца за исплату неизмирене разлике у заради за преостали период важења Социјалног програма до 31.12.2012. године, како то правилно закључује другостепени суд.

Следом изнетог, тужилац има право и на исплату законске затезне камате на досуђене месечне износе од њихове доспелости до коначне исплате, у смислу члана 277. став 1. ЗОО.

О трошковима поступка одлучено је правилном применом чланова 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП.

На основу изнетог, применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија  
Мирјана Андријашевић, с.р.**

**За тачност отправака  
Заменик управитеља писарнице  
Миланка Ранковић**